IULIA TĂMAŞ

ELIPSA TEXTUAL-DISCURSIVĂ: PROBLEMA COERENȚEI ŞI A CONTEXTULUI

1. În interpretarea şi înțelegerea enunțurilor eliptice, rolul contextului este esențial, deoarece vorbitorul exprimă, de cele mai multe ori, doar elementele strict necesare înțelegerii mesajului, punctele nodale ale structurii informaționale rămânând adesea neexprimate, dar uşor de reconstituit. De aceea, decodificarea şi interpretarea enunțului eliptic are la bază un calcul inferențial care constă în relaționarea formei verbale eliptice cu o structură logico-semantică furnizată de un context inferat (Vlad 2000, p. 79–80)[1].

În procesul de înțelegere, respectiv interpretare a unui text, cel care interpretează „încearcă să umple orice gol pe care îl descoperă în conexitatea limbajului sau în configurația descripțiilor de stare pe care textul le manifestă, construind ipoteze privitoare la legăturile care lipsesc" (Vasiliu 1990, p. 140).

Discursul se produce şi se interpretează nu doar printr-un proces de codificare şi decodificare, dar şi prin procese inferențiale, care se bazează pe strategia interpretului şi care exploatează capacități umane generale şi specifice limbajului, producerii ori interpretării acestuia. Aşa cum o frază nu e constituită din suma funcțiilor semnificante, tot aşa „conexiunile de semne atribuie semnelor ce le compun restricții sau amplificări de semnificat". Se dezvoltă, aşadar, nişte „*semiotici discursive*" (Mincu 1983, p. 56).

Calculul interpretativ „devine necesar în condițiile manifestării oricărei forme de incompletitudine sau de ambiguitate în produsul verbal textual, pentru a face posibilă reconstituirea conținutului implicit, neexprimat verbal, dar verbalizabil". Operațiile inferențiale contribuie la „umplerea conținutului neexhibat în planul manifest al textului" prin valențele unificatoare pe care le aduc cu sine în interpretarea textual-discursivă, pentru că înțelegerea unui text, în versiune orală sau scrisă, înseamnă „o *mişcare pendulară* între principii şi reguli discursive [subl. a. – C.V.], pe de-o parte, şi altele, inferențiale, de formare/confirmare a ipotezelor, pe de altă parte" (Vlad 1994, p. 41).

[1] Acest articol reprezintă o parte dintr-un studiu mai amplu despre elipsa textual-discursivă şi implicațiile pe care le are contextul când formele sintactice se dovedesc insuficiente în înțelegerea unui text.

DACOROMANIA, serie nouă, XVII, 2012, nr. 1, Cluj-Napoca, p. 44–53

BDD-A1722 © 2012 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:54:54 UTC)

O operație pertinentă în stabilirea elipsei textuale este identificarea contextului, ori de câte ori forma sintactică este insuficientă pentru a determina semnificația unui enunț, impunând recursul la situația de comunicare, la contextul întrebuințării sale. Enunțul *Vous devez sortir d'ici* poate fi suportul unor *acte verbale diferite*, neexplicitate verbal, precum:

- o constatare: *C'est un fait que vous devez sortir d'ici.*
- un ordin: *Sortez d'ici!*
- o judecată normativă: *Vous aurez l'obligation de sortir d'ici.*

În cadrul discursului dialogal, sensul apare precizat el însuşi în context:

(1) *Vous devez sortir d'ici.*

(2) *C'est un ordre?*

(3) *Non, c'est le règlement. Je n'y peux rien.* (Tuțescu, 1998, p. 81)

Se poate constata cu uşurință din exemplele de mai sus că ambiguitatea unei expresii poate fi îndepărtată prin apelul la situația de comunicare. Elementele nonverbale din comunicarea orală funcționează în calitate de „completări" ale comunicării prin mijloace verbale (cf. Slama-Cazacu 1982a, p. 213).

În baza principiului de economie a mijloacelor verbale, în vorbire interpretul trebuie să transforme un conținut literal „slab" într-un conținut implicit mai puternic, adică să-i adauge o anumită cantitate de informație, chiar cu riscul de a se înşela (cf. Berrendonner 1989, p. 115). Semnificațiile discursului sunt imaginate şi percepute în funcție de incompletitudinea lui structurală, cum este, de exemplu, cea sugerată de *schema discursivă*.

2. Coerența *schemei discursive*[2] asigură o completitudine internă care contrabalansează incompletitudinea structurală. Nu doar relațiile de sens între fraze sunt cele care definesc coerența textului, ci şi *relațiile referențiale*, adică relațiile între „fragmente" *de realitate* („obiecte" sau „stări de fapt") pe care segmentele *lingvistice* le desemnează şi care reprezintă referința lor (cf. Adam 1993, p. 52; Kleiber 1999, p. 15–16). Ideea de *schemă discursivă* sau *model discursiv* permite considerarea frazelor şi a propozițiilor unui text ca fiind coerente prin raportarea lor la un *model* posibil sau plauzibil, iar dacă recursul la acest model are ca rezultat înțelegerea şi interpretarea unei părți a unui text sau a unui text întreg, atunci textul este coerent. Şi mai departe, macrostructurile textului pot fi puse în relație cu nivelul superior al macrostructurilor modelului (cf. Dijk 1997, p. 20). Exemple de astfel de macrostructuri sunt cele ale narațiunii sau ale argumentației.

[2] Teoria *modelului discursiv* asigură o bază solidă teoriei coerenței textuale, conform lui T. A. van Dijk (1997, p. 20).

BDD-A1722 © 2012 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:54:54 UTC)

Noțiuni ca *plan*, *schemă*, *cadru* structurează cunoaşterea noastră, ne ajută să facem conexiuni, să înțelegem, finalmente, textele în care entități şi activități sunt evocate într-o manieră obscură sau eliptică (cf. Nerlich, Clarke 1999, p. 49).

Coerența este o proprietate de ordonare logică a enunțurilor şi de integrare a sensurilor locale într-un sens global (cf. Rovența-Frumuşani 2005, p. 98). Principiul de reducere şi comprimare a informației semantice, *globalitatea* se poate evidenția, din punct de vedere lingvistic, prin reduceri succesive ale expresiei verbale (cf. Vlad 1994, p. 119–120). Operațiile coerenței mobilizează mecanisme sintactice, semantice şi pragmatice ale limbajului prin:

a) reguli de *repetiție* (actualizată prin pronomionalizări, referențializări contextuale, substituții lexicale);

b) reguli de *progresie* (asigurată prin raportul între continuitatea tematică şi progresia rematică);

c) reguli de *noncontradicție* (un text coerent nu trebuie să conțină nici un element care să contrazică o secvență anterioară) şi

d) reguli de *relație* (regulă de natură pragmatică potrivit căreia acțiunile şi evenimentele evocate trebuie să fie congruente în privința nivelurilor discursive şi percepute ca atare de interpret) (cf. Charolles 1978; Tuțescu 1998, p. 102; Vlad 1999; Rovența-Frumuşani 2005, p. 103 şi 2000, p. 76).

3. Un eveniment verbal nu poate fi înțeles într-o manieră adecvată, într-un prim moment, decât dacă sunt cumulate cele două sensuri: *sensul enunțului* (al discursului) şi *sensul enunțării*, mai precis al manierei şi al intențiilor pe care le are locutorul în momentul producerii enunțului (cf. Vlad 1977, p. 50).

Unitate a micropragmaticii, *referința* furnizează informații despre subiectul enunțului constând în amănunte de natură lingvistică, extralingvistică (voce, timbru, accent), nume proprii şi construcții explicative (cf. Bălănescu 2001, p. 170). În plan intratextual, referința se realizează prin reperaj referențial anaforic şi cataforic[3].

Deoarece *referenții* sunt entități ale lumii reale, desemnate cu ajutorul expresiilor lingvistice, referința apare ca „o relație limbă – lume, care stabileşte legătura între porțiuni sau segmente ale lumii reale şi expresii lingvistice" (Kleiber 1999, p. 17).

Capacitatea unei expresii de a identifica un referent pe baza referinței sale virtuale şi a elementelor de care dispune interlocutorul într-o situație dată, în întrebuințare, demonstrează că descripția este *completă*. Când o *descripție definită* sau *nedefinită* eşuează în determinarea unui referent unic, aceasta este *incompletă*, fapt care arată că o expresie, deşi saturată semantic, poate să eşueze în a-şi atribui referentul (cf. DEP, p. 339).

[3] J. M. Adam (1993, p. 52) consideră că *referința anaforică* e orientată la stânga, *referința cataforică* e orientată la dreapta, iar acestora li se adaugă o a treia, numită *exoforică* ; cea din urmă este *absolută* şi *contextuală* sau *deictică* . Despre reperajul anaforic şi deictic a se vedea şi C. Vlad (2003, p. 131).

BDD-A1722 © 2012 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:54:54 UTC)

Procesele de saturare, în general pragmatice, sunt cele care remediază incompletitudinea unei expresii lingvistice. În enunțurile următoare:

(4) *Caut o minge roşie cu buline albe.*

(5) *Am văzut baticul de mătase.*

(folosind termenii propuşi de autorii DEP) se ilustrează în (4) o descripție *nedefinită* incompletă, iar în (5) o descripție *definită* incompletă. Ambele descripții eşuează în atribuirea unui referent ca obiect unic, fiind incomplete. Doar analiza condițiilor şi a situației concrete în care este rostit primul enunț poate decide dacă acesta este complet sau incomplet. Mai precis, dacă enunțul (4) este rostit de către un părinte într-un magazin de jucării, există toate şansele ca oricare dintre mingile de acolo să corespundă cerinței părintelui, dacă însă un copil şi-a pierdut pe un teren de joacă mingea, orice altă minge roşie cu buline albe este exclusă din discuție, pentru că acel copil vrea obiectul nu doar unic, ci şi particular, care îi aparține. Enunțul (5) este incomplet pentru că există nenumărate obiecte care pot satisface condițiile exprimate prin descripția *baticul de mătase*.

Din examinarea acestor exemple reiese faptul că în atribuirea referenților unor descripții definite sau nedefinite, *contextul* este hotărâtor. Complexitatea şi dificultatea analizei enunțurilor complete vs. incomplete este determinată tocmai de diversitatea pe care o oferă situațiile şi contextul în care se realizează aceste enunțuri.

4. Spre deosebire de *co-text*, care este asimilat cu grupul propozițiilor (frazelor) care urmează şi preced o propoziție dată în text, echivalând tradiționalul context verbal, *con-textul* este considerat „grupul tuturor factorilor relevanți ai procesului comunicării (sau ai actului vorbirii) care nu sunt proprietăți ale textului (discursului) însuşi" (Vlad 1982, p. 45; cf. şi Vlad 2003, p. 114–115).

E. Coşeriu (1994, p. 86) afirmă că ființa umană nu apelează în comunicare doar la sistemul lingvistic, ci şi la cunoaşterea lucrurilor, la ideile şi credințele referitoare la acestea, la imagini şi la contextele explicite şi implicite pe care le are despre lucruri[4]. Şi pentru D. Maingueneau (1993, p. 10) contextul desemnează atât ceea ce este considerat co-textul verbal în care se găseşte prins un enunț, cât şi împrejurările ce alcătuiesc contextul (situațional) care defineşte specificitatea unei anumite situații

[4] La E. Coşeriu (1967, p. 310–315) noțiunea de „context" apare schițată astfel: **context idiomatic**, constând în faptele verbale care alcătuiesc o „limbă istorică", **context verbal** (anturajul, imediat sau mediat, al semnelor verbale dispuse secvențial-discursiv), **context extraverbal**: circumstanțe de natură fizică, empirică, naturală, practică, istorică şi culturală. În Daniela Rovența-Frumuşani (2000, p. 31) contextul este: a) **verbal**, b) **referențial**, c) **situațional**, d) **acțional**, e) **psihologic**. Elena Dragoş (2000, p. 22) preia din Armengaud (1985, p. 60) patru tipuri de contexte: a) **circumstanțial**, **factual**, **existențial** sau **referențial**, b) **situațional** sau **pragmatic**, c) **interacțional**, d) **presupozițional**. Ioana Prioteasa (l974, p. 29) raportează caracterul economic al enunțului la contextul lingvistic şi cel extralingvistic.

BDD-A1722 © 2012 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:54:54 UTC)

de comunicare (tipul momentului, locul unde anumite enunţuri sunt enunţate, rolul social al protagoniştilor etc.).

În opinia Olgăi Bălănescu (2001, p. 48) contextul este marcat de participarea locutorilor la actul vorbirii, devenind dinamic şi fiind reprezentat de „totalitatea împrejurărilor şi detaliilor de ordin fizic sau psihologic care determină într-o mai mare sau mai mică măsură performarea actului pragmatic", în timp ce Tatiana Slama-Cazacu (1982a, p. 215) consideră contextul în mod ierarhic, nereducându-l la un ansamblu lingvistic, ci împreună cu ansamblul situaţional, social-istoric, coordonate ale partenerilor, toate alcătuind diverse niveluri contextuale.

„O construcţie psihologică", un subansamblu de ipoteze de formă propoziţională pe care le produce auditorul asupra lumii şi un întreg ansamblu de premise utilizate pentru interpretarea enunţului reprezintă pentru D. Sperber şi D. Wilson (1989, p. 31) ceea ce se numeşte *context*. Dintr-o cu totul altă perspectivă, şi anume cea stilistică, Tudor Vianu (1956, p. 24) distinge *contextele legate* de cele *nelegate*, considerând că, în texte, coeziunea este asigurată de procedee precum: legăturile conjuncţionale, anaforicele, adverbele, substituţia şi repetiţia şi că procedeele contextelor „în desfacere" sau „nelegate" sunt: juxtapunerea şi asindetul. Dar din punctul de vedere al cercetării textual-discursive, mai important este faptul că în anumite situaţii există posibilitatea regăsirii complinirilor, operaţie care ajută la înlăturarea unei discontinuităţi sau discoeziuni „locale" şi că în alte situaţii apare dificultatea de a „umple" omisiunile, producându-se fenomenul ambiguizării expresiei verbale (cf. Vlad 1994, p. 82).

Scindarea, procedeu de reluare emfatică a unor afirmaţii, implicite sau explicite, făcute în text, e condiţionată *contextual*, antrenând modificări în planul expresiei privind forma constituenţilor (Şerbănescu 1986, p. 3–7).

5. În cadrul construcţiilor scindate de tipul: *Munca este ceea ce îmi place* şi *Ceea ce îmi place este munca*, descoperim forme ale elipsei la nivel intraenunţial (Şerbănescu 1986, p. 3). Trecerea de la construcţia neemfatică la cea emfatică e însoţită de schimbarea conturului intonaţional şi de ocurenţa grupului *cel ce*, *cel care*, *ceea ce* în aceleaşi contexte, conferind acestora caracter emfatic (Şerbănescu 1986, p. 3–7). În măsura în care enunţurile cu valoare de exemplu de mai sus presupun existenţa implicită sau explicită a afirmaţiei *Îmi place ceva* (cf. Şerbănescu 1986, p. 7), se poate spune că scindarea implică **elipsa**. Diferenţa dintre un enunţ emfatic şi unul nonemfatic apare la nivelul reliefării de către emiţător a unuia dintre constituenţi (*munca*) şi la nivelul presupoziţiilor implicate, obţinându-se un efect persuasiv puternic (Şerbănescu1986, p. 5–8).

Henning Nølke (1993) distinge mai multe tipuri de *elipsă* în care se găsesc „adverbele de frază fără frază"; analiza sintactică clasică nu este foarte bine adaptată analizei acestor adverbe, rolul primordial jucându-l *actul enunţării* sau enunţul ca produs al acestui act. Aceste adverbe, denumite şi „*hors-phrase*", „*pro-phrase*", „*ad-phrase*" sau „*mots-phrases*", au o situaţie similară cu a apoziţiei, neputând do-

BDD-A1722 © 2012 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:54:54 UTC)

bândi un loc propriu-zis în frază (cf. Pop 2000, p. 35–36). H. Nølke (1993) distinge *elipse* funcționând ca:

- răspuns:
  a) în care adverbul funcționează singur;
  b) adverbul este ataşat altui cuvânt;
  c) adverbul răspunde unei întrebări retorice, contribuind la structurarea textului;
- apoziție;
- „corectări";
- incize;
- coordonări ale constituenților de acelaşi tip (sintagme verbale);
- enunțuri în întregime fără verb.

În opinia lui H. Nølke, *incompletitudinea sintactică* derivă din relația enunțului cu actul enunțării, o proprietate comună tuturor *elipselor* fiind dispariția din structura mesajelor a fragmentelor nonfocalizate, atunci când acestea sunt superflue pentru înțelegerea mesajului. În raport cu focalizarea, adverbele de frază joacă roluri diferite şi se împart în:

- adverbe conectoare care se ataşează direct la focalizare;
- adverbe paradigmatizante care marchează, la nivel sintactic, un domeniu al focalizării;
- adverbe de enunț, care au o relație complexă cu focalizarea;
- adverbele de enunțare care cer un act de enunțare foarte explicit.

Exemplele următoare sunt construite după modelul lui H. Nølke (1993):

(6) ***Fără glumă***, *închide fereastra*. (adverbe de enunțare)

(7) *Ei erau cincisprezece,* ***poate*** *douăzeci la joc*. (adverb de enunț)

(8) [...] *motive pur comerciale şi* ***în mod cert*** *stocuri, credite ale clienților* [...], *conformitate cu tarifele* [...] (adverb paradigmatizant)

Adverbele de frază, remarcă H. Nølke, nu fac parte din structurarea propriu-zis semantică, funcția lor fiind de a aduce un comentariu la enunțare sau la enunțul frazei.

M. Charolles şi B. Combettes (1999, p. 98) se folosesc de *elipsă* ca de un instrument discursiv în aplicarea coeziunii sintactice. Elipsa este reprezentată de *modalizatori* şi de *construcțiile detaşate*, în cadrul cărora intră apozițiile, adjectivele sau participiile, gerundivele, construcțiile absolute sau infinitivele prepoziționale.

Modalizatorii sunt constituenți cu valoare enunțiativă. În exemplul lui Charolles, Combettes 1999, p. 98:

(9) *Si vous voulez le savoir, je me moque de cette affaire*,

BDD-A1722 © 2012 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:54:54 UTC)

verbul vorbirii, care este subînţeles (practic, un verb *dicendi*), funcţionează ca un modalizator, permiţând reformularea prin restituirea principalei: si *vous voulez le savoir, je vous dis que* [...].

Locul construcţiilor detaşate creează o dublă „aşteptare": aceea a unei relaţii cu o predicaţie principală şi aceea de identificare a unui referent, suport al construcţiei.

Debutul unor enunţuri prin construcţii detaşate de tipul: *Uimit* [...], *Verde de frică* [...], *Fără să aştepte* [...], *Cu mâinile în buzunar* [...] cere, pe de o parte, reconstruirea unei predicaţii complete cu o sintagmă nominală referenţială: *X este uimit*, *X este verde de frică*, *X nu aşteaptă*, *X are mâinile în buzunar*, iar, pe de altă parte, ataşarea acestei predicaţii la restul enunţului, pentru stabilirea unei relaţii logice (cf. Charolles, Combettes 1999, p. 99–100). Construcţiile detaşate, aşezate în jurul unor elemente nonreferenţiale (adjective, participii, infinitive) presupun un referent subînţeles, nonexprimat şi corespund unor predicaţii secundare, în măsura în care nu pot funcţiona singure, făcând necesară complinirea predicaţiei principale conţinute în restul enunţului.

În mod evident, ceea ce lipseşte în construcţiile de mai sus este expresia actului de vorbire, iar din analiza acestora rezultă că enunţurile eliptice oglindesc transformările care intervin la nivel logic pe parcursul enunţării. Redistribuirea ulterioară a relaţiilor sintactice face ca enunţurile să fie comprimate.

Dar dacă, în cazul exemplelor oferite de gramatica transformaţională, când cele două structuri: cea de adâncime şi cea de suprafaţă sunt puse faţă în faţă, prin asimilarea elipsei cu suprimarea se creează pericolul de „elipsomanie" (cf. Cherchi 1978, p. 118), există şi pericolul interpretării *parafrazei enunţului*, şi nu a enunţului însuşi atunci când „restituirea nu este numai umplerea unei lacune, ci substituirea unui enunţ cu altul" (Cherchi 1978, p. 119).

Studiul lui L. Cherchi (1978) oferă numeroase idei relevante pentru problematica elipsei, din care reţinem:

(i) gramatica propoziţiei cu formele canonice, respectiv maniera în care o limbă îşi manifestă la suprafaţă elementele: subiect – predicat – complement nu oferă cel mai eficient instrument de analiză în studiul elipsei; în măsura în care structura logică a enunţurilor depinde de gramatica propoziţiei, aceasta trebuie inclusă în gramatica discursului;

(ii) elipsa trebuie integrată într-o lingvistică a discursului, ceea ce obligă la examinarea raporturilor care se stabilesc între o formă eliptică şi un enunţ vecin sau un element al situaţiei; rolul anaforei şi al deicticelor, marcate în general prin demonstrative, este legat de prezenţa elipsei în discurs;

(iii) observarea elipsei pe cupluri de enunţuri demonstrează legătura specifică (invariabilă) care se creează dinspre enunţul eliptic spre cel complet; dacă nu trimite la un alt enunţ al discursului, enunţul eliptic presupune totdeauna o referinţă la unul dintre elementele situaţiei (obiect, calitate, fapt ce are raport direct cu enunţul) prezente în momentul enunţării în gândul receptorului;

BDD-A1722 © 2012 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:54:54 UTC)

(iv) rolul elipsei nu este atât de a exprima, cât mai ales de a izola (împărțirea în temă vs. remă este eficientă), în măsura în care elipsa aduce o contribuție decisivă la coerența discursului, deoarece „o elipsă adevărată este rezultatul procesului de producere discursivă şi nu un obiect gata încorporat într-un discurs" (Cherchi 1978, p. 125–126);

(v) în cadrul unui grup secvențial, care are drept constituenți enunțurile, elipsa are un rol privilegiat, deoarece poziția ei poate fi o deschidere sau o limită în cadrul secvențelor care alcătuiesc grupul.

6. Pentru enunțiator, elipsa devine o dovadă a solidarității enunțurilor într-un şir secvențial. Rolul ei în discurs este dictat de *competența discursivă*, care nu constă în „capacitatea individuală de producere şi recunoaştere a grupurilor secvențiale" (Cherchi 1978, p. 127), ci în aceea de a produce şi a menține *coerența discursului* în momentul inserării enunțului *nou*, recurgând la mărci potrivite (din care face parte şi elipsa) şi de a recunoaşte mărcile de coerență în enunțul interlocutorului.

BIBLIOGRAFIE

Adam 1993 = Jean-Michel Adam, *Éléments de linguistique textuelle*, Paris.

Armengaud 1985 = F. Armengaud, *La pragmatique*, Paris, Presses Universitaires de France.

Berrendonner 1989 = Alain Berrendonner, *Sur l`inférence*, în *Modèles du discours.Recherches actuelles en Suisse romande*, Christian Rubattel (ed.), Berne, Peter Lang, p. 105–125.

Bălănescu 2001 = Olga Bălănescu, *Texte şi pre-Texte. Introducere în pragmatică*, Bucureşti, Editura Ariadna.

Charolles 1978 = Michel Charolles, *Introduction aux problèmes de la cohérence des textes*, în „Langue française", vol. 38, p. 7–41.

Charolles, Combettes 1999 = Michel Charolles, Bernard Combettes, *Contribution pour une histoire récente de l'analyse du discours* în „Langue française", vol. 121, p. 76–116.

Cherchi 1978 = Lucien Cherchi, *„L'ellipse comme facteur de cohérence*, în „Langue française", vol. 38, p. 118–128.

Coşeriu 1967 = Eugenio Coşeriu, *Teoría del lenguaje y lingüistica general*, Madrid, Gredos.

Coşeriu 1994 = Eugen Coşeriu, *Prelegeri şi conferințe*. Supliment al revistei „Anuar de lingvistică şi istorie literară"**,** XXXIII, 1992–1993, Iaşi.

DEP = Jacques Moeschler, Anne Reboul, *Dicționar enciclopedic de pragmatică*, Cluj-Napoca, Editura Echinox.

Dijk 1997 = Teun A. van Dijk, *De la grammaire de textes à l'analyse socio-politique du discours*, în Sophie Moirand (éd.), „Le Français dans le monde", n° spécial: *Le doscours: enjeux et perspectives*, Paris, Hachette, p. 16–29.

Dragoş 2000 = Elena Dragoş, *Introducere în pragmatică*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Ştiință, 2000.

Ducrot 1984 = Oswald Ducrot, *Le dire et le dit*, Paris, Les Éditions de Minuit, p. 13–31.

Kleiber 1999 = Georges Kleiber, *Problèmes de semantique. La polysémie en questions*, Villeneuve d'Ascq, Presses Universitaires du Septentrion.

Maingueneau 1993 = Dominique Maingueneau, *L'énonciation littéraire,* I. *Eléments de linguistique pour le texte littéraire*. Troisième édition revue et augmentée avec execices et corrigés, Paris, Dunod.

Mincu 1983 = Marin Mincu, *Semiotica literară italiană***,** Bucureşti, Editura Univers.

BDD-A1722 © 2012 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:54:54 UTC)

Moeschler, Reboul 1999 = Jacques Moeschler, Anne Reboul *Dicţionar enciclopedic de pragmatică*. Traducere în limba română: Carmen Vlad, Liana Pop, Cluj-Napoca, Editura Echinox.
Nerlich, Clarke 1999 = Brigitte Nerlich, David D. Clarke, *Champ, Schéma, Sujet: Les contributions de Buhler, Bartlett et Benveniste à une linguistique du texte*, în „Langue française", vol. 121, p. 36–55.
Nølke 1993 = Henning Nølke, *Adverbes de phrase sans phrase* în Karolak, I., Muryn, Teresa (eds), *Complétude et incomplétude dans les langues romanes et slaves*, Cracovia, Widawnictwo Naukowe.
Pop 2000 = Liana Pop, *Espaces discursifs*. *Pour une représentation des hétérogénéités discursives*, Louvain, Paris, Peeters.
Prioteasa 1974 = Ioana Prioteasa, *Economia lingvistică din perspectiva conceptelor structură de suprafaţă şi structură de adâncime*, în *Probleme de lingvistică generală*, vol. VI, Bucureşti, Editura Academiei RSR, p. 25–31.
Rovenţa-Frumuşani 2000 = Daniela Rovenţa-Frumuşani, *Argumentarea. Modele şi strategii*, Bucureşti, Editura BIC. ALL.
Rovenţa-Frumuşani 2005 = Daniela Rovenţa-Frumuşani, *Analiza discursului. Ipoteze şi ipostaze*, Bucureşti, Editura Tritonic.
Slama-Cazacu 1982a = Tatiana Slama-Cazacu, *Structura dialogului: despre „sintaxa dialogată"*, în SCL, XXXIII, nr. 3, p. 211–224.
Slama-Cazacu 1982b = Tatiana Slama-Cazacu, *Structura dialogului: despre „sintaxa dialogată"*, în SCL, XXXIII, nr. 4, p. 301–314.
Sperber, Wilson 1989 = Dan Sperber, Deirdre Wilson, *La Pertinence. Communication et cognition*. Traduit de l'anglais par Abel Gerschenfeld et Dan Sperber, Paris, Les Éditions de Minuit, 1989.
Şerbănescu 1986 = Andra Şerbănescu, *Construcţii scindate*, în LR, XXXV, nr. 1, p. 3–8.
Tuţescu 1998 = Mariana Tuţescu, *L'argumentation. Introduction à l'étude du discourse*, Ed. Universităţii din Bucureşti.
Vasiliu 1990 = Emanuel Vasiliu, *Introducere în teoria textului*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică.
Vianu 1956 = Tudor Vianu, *Contexte legate şi nelegate din punctul de vedere stilistic*, în LR, V, nr. 3, p. 16–24.
Vlad 1977 = Carmen Vlad, *Conceptul de text*, în CL, XXII, nr. 2, p. 251–254.
Vlad 1982 = Carmen Vlad, *Semiotica criticii literare*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică.
Vlad 1994 = Carmen Vlad, *Sensul, dimensiune esenţială a textului*, Cluj-Napoca, Editura Dacia.
Vlad 1999 = Carmen Vlad, *Coeziune, congruenţă, coerenţă*, în SCL, L, nr. 2, p. 463–471.
Vlad 2000 = Carmen Vlad, *Textul aisberg*, Cluj, Casa Cărţii de Ştiinţă.
Vlad 2003 = Carmen Vlad, *Textul aisberg. Teorie şi analiză lingvistico-semiotică*, ediţia a II-a revăzută şi adăugită, Cluj, Casa Cărţii de Ştiinţă.

TEXT AND DISCOURSE ELLIPSIS: A PROBLEM OF COHERENCE AND CONTEXT (*Abstract*)

My article, obviously approaching the ellipsis of text and discourse, aims at emphasizing the implications contexts have when syntactical forms prove insufficient in the comprehension of a text.

The focus of this paper has been to demonstrate that, in the conditions of any manifestation of a form of a certain ambiguity or incompleteness in the production of verbal expression, inferential operations become necessary in order to allow a reconstruction of the implicite content. The ambiguity of an expression may be removed by appealing to the situation of communication.

BDD-A1722 © 2012 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:54:54 UTC)

We have considered it necessary to show what kind of implications and mechanisms are involved by *coherence* and *globalism* as features of a logical sequencing of statements and of integration of local meanings in a global meaning.

Enumerating the meanings of the word *context* as listed by various linguists, we have underlined the fact that the difficulty and complexity of the analysis of complete vs incomplete statements is determined by the diversity of the situations in which these statements are made.

We have illustrated this theory with a few examples taken over from Nolke (1993) in which those „sentence adverbs" that lack the context of a sentence play the role of ellipsis, having the function of making a comment on the utterance or on the statement itself.

Cherchi's study (1978) gives us a few clues significant for the complexity of the study of ellipsis , namely: a) sentence grammar is not the most effective tool in the analysis of ellipsis; b) ellipsis should be integrated in the linguistics of discourse; c) elliptic discourse always involves reference to one of the elements of a situation which are present in the making of the utterance (object, characteristic, fact); d) the function of the ellipsis is more to isolate rather than to express anything, and within a sequence of elements, the placement of ellipsis represents either openness or a limit within the sequences that make up the group.

In conclusion, we may say that ellipsis is proof of the cohesion of statements within such a sequence of statements, and its role is determined by the *discourse competence*, which consists in the production and the preservation of the coherence of the discourse.

Cuvinte-cheie: *elipsă, discurs, coerenţă, coeziune, context, adverb.*
Keywords: *ellipsis, discours, coherence, cohesion, context, adverb.*

Baia Mare, str. Olteniei, 2A

BDD-A1722 © 2012 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:54:54 UTC)